

Туташинський В. І.,
кандидат педагогічних наук,
завідувач відділу технологічної освіти
Інституту педагогіки НАПН України
tutashi@ukr.net

ВИХОВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ І РЕАЛІЗАЦІЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ЗДОБУТТЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

В тезах викладено результати проведеного прикладного дослідження щодо розвитку та реалізації творчого потенціалу особистості у процесі вивчення навчального предмета «Технології» та застосування різних форм здобуття технологічної освіти.

Ключові слова: обдарованість, творчий потенціал особистості, спеціальні здібності, технологічна освіта.

Theses present the results of applied research on the development and realization of the creative potential of an individual in the process of studying the educational subject "Technology" and the application of various forms of technological education.

Key words: giftedness, creative potential of the individual, special abilities, technological education.

Лідерські якості, обдарованість і талант, як показують приклади з життя та підтверджують філософські, соціологічні, психологічні та педагогічні дослідження, можуть проявлятися в усіх сферах життєдіяльності людини. Завдяки таланту та титанічним зусиллям непересічних особистостей, реалізації їх творчого потенціалу вирішуються найскладніші проблеми людства.

Справжні лідери, обдаровані, талановиті, творчі особистості мають вищий ступінь розвитку підготовленості до конкретних видів діяльності, до вирішення проблем і пошуку виходу з кризових станів.

У час найскладніших випробувань для нашої країни, особливого значення набуває збереження і реалізація людського та розвиток технічного потенціалу.

Розвиток техніки і технологій, що стрімко прискорюється, є проявами таланту, інноваційності, технічної обдарованості, реалізації творчого потенціалу, конструкторських й технічних здібностей особистості.

Творчий потенціал – це той необхідний і ще недостатньо реалізований ресурс, який впливає на конкурентоздатність і обороноздатність країни, визначає її перспективи. Тому до проблем збереження і реалізації творчого потенціалу, розвитку творчих якостей кожної особистості має бути особлива увага держави та закладів освіти.

В Україні приділяється все більша увага науковців і освітян до проблем розвитку творчих здібностей учнів, реалізації творчого потенціалу та формування технічної обдарованості у процесі здобуття технологічної освіти [2, 5].

Технічна обдарованість, як стверджується в психологічних і педагогічних працях [4, 5], є складним психологічним утворенням, яке пов'язане з загальною обдарованістю, її творчими, розумовими, емоційно-вольовими компонентами.

Як розвиток загальних і спеціальних здібностей, технічна обдарованість є динамічною й формується у процесі навчання. Особливу роль у її розвитку та реалізації має технічна творчість, технічна та технологічна освіта.

Розвиток творчих здібностей і формування технічної обдарованості у значній мірі залежить від середовища, в якому цей процес відбувається [6].

Цілеспрямована організація навчального процесу, педагогічні умови, в яких він здійснюється, безпосередньо впливають на формування творчих здібностей і якостей особистості.

Сприятливі педагогічні умови для реалізації творчого технічного потенціалу особистості можливо створити у процесі вивчення навчального предмета «Технології».

Однієї з головних цілей навчального предмета «Технології», що поступово упроваджується в закладах загальної середньої освіти України є реалізація творчого потенціалу учнів [1, с. 3]. Серед завдань, які вирішуються в процесі вивчення цього предмета – розвиток ініціативності та винахідливості, уяви, технічного мислення, формування проєктно-технологічної компетентності.

Як показують експериментальні дослідження відділу технологічної освіти Інституту педагогіки НАПН України, у процесі вивчення навчального предмета «Технології» за запропонованими нами модельними програмами [2, с. 3] і методикою в учнів розвиваються інтереси до техніки і технологій, формуються уміння висувати ідеї, нестандартно мислити, пропонувати несподівані, оригінальні рішення.

У процесі проєктно-технологічної діяльності (від ідеї до її реалізації) учні вчаться розробляти проєкти, конструювати та створювати вироби, здійснювати рефлексію творчої діяльності, в них формуються ініціативність, організованість, відповідальність, працелюбність, наполегливість, самостійність, уміння приймати рішення, заповзятість, витримка, допитливість, раціоналізм, оригінальність, креативність та інші якості творчої особистості.

Визначено систему задач та критеріїв, за допомогою яких можна виявити рівень розвитку творчих здібностей, виявити технічно обдаровану особистість.

У процесі дослідження технічна обдарованість учнів визначалася за такими показниками:

- пізнавальна мотивація до вирішення технічних проблем;
- рівень розвитку конструкторських та творчих здібностей, нестандартність мислення, оригінальність запропонованих рішень;
- здатність сприймати, пропонувати й розробляти ідеї;
- продуктивність, здатність реалізовувати ідеї.

Формування зазначених якостей у процесі використання різних форм і педагогічних технологій здобуття учнями технологічної освіти є необхідною умовою розвитку і реалізації технічного потенціалу особистості, виховання лідерів, здатних зробити технологічний прорив.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Клименко В. В. Механізм творчості: чи можна його розвивати. — Київ, «Шкільний світ», 2001. 96 с.
2. Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи. 2023 р.
3. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
4. Моляко В. О. Психологічна проблема творчого потенціалу людини // Наука і освіта. – 2007. - № 4 – 5. – С.115 – 118.
5. <http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/30250/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D1%8F%D0%BA%D0%BE.pdf>
6. Полетай О. М., Полетай В. М. Технічна обдарованість школярів. <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/1587>
7. Тарара А. М. Проектування і конструювання об'єктів техніки : навчальний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019. 144 с. <https://undip.org.ua/library/proiektuvannia-i-konstruiuvannia-ob-iektiv-tekhniky-navchalnyy-posibnyk/>
8. Туташинський В. І. Імерсивні технології як складова навчально-методичного забезпечення технологічної та STEM-освіти. Імерсивні технології в освіті : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції з міжнародною участю. / упоряд. : С. Г. Литвинова, Н. В. Сороко. Київ: ЩО НАПН України, 2023. С.203-205. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/737753>
9. Туташинський В. І. Науково-методичне забезпечення реалізації змісту базової технологічної освіти в Україні. Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2023 рік. – Київ: Інститут педагогіки НАПН України, Педагогічна думка, 2023. С. 138-139. <https://undip.org.ua/library/anotovani-rezultaty-naukovo-doslidnoyi-roboty-institutu-pedahohiky-za-2023-rik/>

Феденко Д. О.,

*аспірант кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана
feddima99@gmail.com*

ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРА: ЯКОЮ МАЄ БУТИ ПОВЕДІНКА СОЦІУМУ ДЛЯ ВЗРОЩЕННЯ ЛІДЕРА В НЬОМУ

Анотація: дана стаття розглядає ключові аспекти впливу соціуму на формування лідерських якостей та особистісного розвитку індивіда. Особлива увага приділяється ролі позитивного психосоціального середовища у сприянні розвитку впевненості та позитивної самооцінки. Автор розглядає важливість визнання та підтримки від оточення як стимулу для особистісного зросту та формування лідерського потенціалу. Також висвітлюється роль позитивних